www.wordlyknowledge.uz Volume: 2, Issue: 2, 2023

Chet tillarni o'qitishda flipped classroom metodidan foydalanish va uning implementatsion texnologiyasi

Amanbayeva Oydin O'razali qizi

Navoiy davlat pedagogika instituti magistratura talabasi

Istamova Dilnoza Sadulloyevna

Navoiy davlat pedagogika instituti, ingliz tili amaliy kursi kafedrasi dotsenti, PhD

Annotatsiya:maqola ta'lim texnologiyalarida nisbatan yangi hisoblangan Flipped classroom metodi, uning afzalliklari hamda uni amaliyotda qo'llash masalalarini muhokama qiladi. O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimida chet tillarni Flipped classroom metodidan foydalanib o'qitilishi yuzasidan olib borilgan tadqiqot ishlarini namayon qiladi. Ushbu tadqiqotning maqsadi O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizmidagi xorijiy til ta'lim yo'nalishida o'qiyotgan talabalarga Flipped classroom metodi haqida tushunchalar berish va ingliz tili sinfiga aylantirilgan sinfni joriy etishdan iborat. Tadqiqotda jami 30 nafar bo'lajak ingliz tili o'qituvchilari ishtirok etdi. Tadqiqotda sonlarga emas balki sifatga etibor qaratilgan va ochiq savollar berish orqali ma'lumotlar to'plangan. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, talabalarning asosiy qismi ananaviy darslardan ajralmagan holda teskari sinflarni tashkil qilish usuliga ijobiy munosabat bildirishgan. Shuningdek, ushbu maqola boshqa ingliz tilini o'qitish bo'limlaridagi kurslarga teskari sinf metodini integratsiya qilish va til o'qitishda teskari sinflarni joriy qilish bo'yicha tavsiyalar beradi.

Kalit so'zlar:flipped classroom, o'z tezligida o'rganish, content tahlili, teskari sinf, LMS, Web2.0 vositalari.

Аннотация:в статье рассматривается относительно новый метод «Flipped classroom» в образовательных технологиях, его преимущества и практическое применение. Представлена научно-исследовательская работа по преподаванию иностранных языков методом «Flipped classroom» в системе высшего образования Республики Узбекистан. Целью данного исследования является ознакомление студентов, изучающих иностранные языки в системе высшего образования Республики Узбекистан, с понятиями о методе «Flipped classroom» и представление класса, «Flipped classroom» английского языка. Всего в исследовании приняли участие 30 будущих учителей английского языка. Исследование было сосредоточено на качестве, а не на количестве, а данные собирались путем задания открытых вопросов. Результаты исследования показали, что большинство студентов положительно отреагировали на метод организации перевернутых занятий без отделения их от традиционных занятий. Кроме того, в этой статье представлены рекомендации по интеграции метода «Flipped classroom» в курсы на других факультетах преподавания английского языка и внедрению метода «Flipped classroom» в преподавание языка.

Ключевые слова: «перевернутый класс», самостоятельное обучение, контент-анализ, LMS, инструменты Web2.0.

Abstract: the article discusses the relatively new Flipped classroom method in educational technologies, its advantages and its practical application. It represents the research work conducted in the higher education system of the Republic of Uzbekistan on the teaching of foreign languages using the flipped classroom method. The purpose of this study is to provide students studying foreign languages in the higher education system of the Republic of

www.wordlyknowledge.uz Volume: 2, Issue: 2, 2023

Uzbekistan with concepts about the flipped classroom method and to introduce a flipped classroom to English language classroom. In the study, 30 future English teachers participated . The study focused on quality rather than quantity and collected data by asking open-ended questions. The results of the study showed that the majority of students had a positive reaction to the method of organizing flipped classes without separating them from traditional classes.

Key words:flipped classroom, self-paced learning, content analysis, flipped classroom, LMS, Web2.0 tools.

Kirish: Bugungi rivojlanayotgan davrda inson faoliyatining barcha sohalarini zamonaviy texnologiyalar egallab bormoqda. Bu albatta ta'lim sohasiga ham o'z tasirini o'tkazmay qolgani yo'q. Ta'lim texnologiyalarining rivojlanishi bilan bir qatorda o'qituvchilar ham o'zlari uchun qulay bo'lgan ta'lim metodlarini ishlab chiqish uchun bosqichma bosqich, lekin innovatsion qadamlar tashlamoqdalar. Bunday o'zgarishlardan biri bu ta'limga "Flipped classroom (teskari sinf)" metodining kirib kelishi bo'ldi. Bu sohada qator izlanishlar olib borgan olimlar Bergman va Sams (2012) teskari sinf metodini "an'anaviy ravishda sinfda bajariladigan ish endi uyda bajariladigan va uy vazifasi sifatida bajariladigan ish an'anaviy tarzda sinfda bajariladigan " muhit sifatida ta'riflashadi (p. 13). Ya'ni bu yerda ketma ketlikni teskari deb aytsak bo'ladi. Lage, Platt va Treglia (2000) ga ko'ra, "Sinfni teskari o'zgartirish, an'anaviy ravishda sinf ichida sodir bo'lgan voqealar endi sinfdan tashqarida va aksincha sodir bo'ladi" (32-bet). Biroq, bu ta'rifni to'laqonli deb ayta olmaymiz. Aylantirilgan sinfni ko'pchilik talabalarning videoma'ruzalar orqali o'rganishi deb tushunadilar, ammo bu jarayonning bir bosqichigina xalos. Muvaffaqiyatli aylantirilgan sinf didaktik maruzalarni yozib olib uni talabalarga darsdan oldin yuborishdan ko'ra ko'proq ishni o'z ichiga oladi: bunda dars jarayonidagi vaqt video darslardan muhimroq hisoblanadi. Ushbu modeldan foydalanilganda sinfda o'tkaziladigan vaqt mavzuga doir mashqlar bajarish, turli fikrlarni muhokama qilish, tushunish uchun qiyin bo'lgan g'oyalarni ochiqlash va mavzu doirasidagi savollarga bag'ishlanishi kerak.

An'anaviy sinf xonalari asosan o'qituvchilarga qaratilgan bo'lib, ular o'rganish va o'qitishning konstruktivistik yondashuvlariga ziddir (Brooks, 2002). Teskari sinf shaxsga yo'naltirilgan, ta'lim markazida talaba bo'lgan va konstruktiv ta'lim falsafasiga mos keladigan metoddir. Bu metodda talabalar o'zlariga mos bo'lgan tezlikda ma'lumotlarni o'rgana oladilar bu esa uning shaxsga yo'naltirilganligini ko'rsatadi. Bu metodda ta'lim markazida talaba turadi, o'qituvchining roli yo'naltiruvchiga almashadi, dars vaqti qiziqarli mashg'ulotlarni bajarishga bag'ishlanadi va bu talabalarga ko'proq faol bo'lishlariga imkoniyat beradi. U konstruktiv yo'nalishni amalda qo'llaydi: bunda talabalar o'rganishni o'z zimmalariga oladi, dars vaqti maruzalardan holi bo'lib uning o'rnini turli mashg'ulotlar, jamoa bo'lib ishlash, interaktiv bahs munozaralar egallaydi. Boshqa so'z bilan aytganda, talabalar ko'proq amaliy mashqlar bajarish va anchayin ma'noli bo'lgan saboq olish imkoniyatini qo'lga kiritadilar. (Rajesh, 2015).

Teskari sinf o'qituvchilarning o'quvchilar bilan ishlash vaqtini ko'paytirib beradi va talabalarga shunchaki o'tirib maruza tinglash o'rniga boshqa usulda o'rganish imkoniyatlarini beradi. Bu metod orqali o'qituvchi ma'lumotlarni o'zlari hikoya qilib yozib olgan video darslar yoki ishonchli internet saytlarida yaratilgan video mashg'ulotlar orqali talabalarga yetkazadi. (Hamdan va boshq., 2013). Boshqacha qilib aytadigan bo'lsak, o'qituvchilar bilimlarini o'zlari tayyorlagan video yozuvlar, interaktiv elementlar va boshqa o'qituvchilarning ilgari yozilgan segmentlarini internet texnologiyalaridan foydalangan xolda ularga yuborish orqali o'rgatishadi. Talabalar esa dars mashg'ulotlarida faol bo'lishlari uchun darsdan oldin ushbu videolarni tomosha qilib o'rganishlari lozim. Internetdan foydalanish osonlashgani sari til o'qituvchilarning ham til o'rgatish jarayonlarida turli video manbalardan foyldalanish imkoniyatlari ham kengayib

www.wordlyknowledge.uz Volume: 2, Issue: 2, 2023

bormoqda. Shu sababli, videolar "dunyoni sinfga olib keling" yondashuvini o'z ichiga olib, o'quvchilarni yanada qiziqtiradi rag'batlantiradi va diqqatini o'ziga jalb qiladi.

Enfild (2013) tomonidan o'tkazilgan bir tadqiqotda ushbu model "o'quvchilarga mazmunni o'rganishga yordam berishda samarali bo'lgan va mustaqil ravishda o'rganish qobiliyatida o'z-o'zini samaradorligini oshirgan" deb topdi (14-bet). Biroq, o'quvchilar tomonidan teskari ta'limni qanday qabul qilishini aniqlash uchun olib borilgan tadqiqotlar kam. Shu nuqtai nazardan, ushbu tadqiqotning maqsadi O'zbekistondagi davlat institutida ingliz tili ta'lim sohasida o'qiyotgan bo'lajak pedagoglarning teskari sinflar haqidagi tasavvurlarini o'rganish hamda uni amaliyotda qo'llash nazariyalarni ishlab chiqishdan iboratdir.

Metodlar : Ushbu tadqiqotda sifatli yondashuv metodidan foydalaniladi va u ochiq savollar berish orqali ingliz tili yo'nalishi 2 chi kurs talabalarining flipped classroom metodidan foydalanish bo'yicha tasavvurlarini aniqlashga qaratilgan. Joriy tadqiqotda kontent tahlili qo'llanildi, "Xabarlarning o'ziga xos xususiyatlarini tizimli va obyektiv aniqlash orqali xulosa chiqarishning har qanday usuli." (Holsti dan, 1968) va "matn ma'lumotlarini tahlil qilishning moslashuvchan usuli (Cavanagh, 1997). tadqiqotda talabalrga quyidagi savol berildi: Ilg'or o'qish va yozish amaliyoti fanida foydalanilgan videoma'ruzalarning afzallik jihatlari nimada bo'ldi deb o'ylaysiz? Savol ataylab shunday berilgan, chunki talabalarga teskari o'qitish modeli haqida hech qanday ma'lumot berilmagan.

Namuna

Ushbu tadqiqot 2023-2024 o'quv yilida Navoiy davlat pedagogika instituti xorijiy til va adabiyoti (ingliz-tili)yo'nalishida olib borildi. Tadqiqotda jami 30 nafar shu yo'nalishning 2 bosqichida tahsil olayotgan talabalar ishtirok etishdi va ochiq savollarga javob berishdi. Ishtirokchilar ichida 90 % (n 27) ayol va 10% (n=3) erkak talabalar edi. Ishtirokchilarga ixtiyoriy ravishda ochiq savollarga javob berishlari so'raldi va ularga savollarga javob berishlari uchun 5 kun muxlat berildi. 30 ishtirokchidan 25 nafari (75%) tadqiqotda ochiq savolga javob berdi. Flipped classroom metodi reading va writing fanlarini o'qitishda qo'llanildi.

Ma'lumotlarni yig'ish va tahlil qilish

Sifatli ma'lumotlar ochiq savollar berish orqali to'plandi. Javoblar mavzuli toifalarga bo'lingan holda kontent tahlilidan o'tkazildi. Javoblar kodlandi va umumlashtirish uchun guruhlarga ajratildi. Keyingi bosqichda, ingliz tilini o'qitish sohasida faoliyat yuritayotgan ikki tadqiqotchi yakuniy natijalarni aniqlash uchun yig'ilgan ma'lumotlarni taqqosladi va muhokama qildi.

Tadqiqotdagi teskari sinf modeli Navoiy davlat pedagogika instituti ingliz-tili va adabiyoti 2022-2023, bahorgi va 2023-2024 kuzgi semestrlarida o'qish va yozish amaliyoti fanidan I va II kurslarida qo'llanildi. Bahorgi semestr tadqiqotning dastlabki bosqichi sifatida ishlatilgan. Ushbu birinchi bosqichda yuzaga kelgan ba'zi muammolar ikkinchi bosqichda tegishli ehtiyot choralarini ko'rish orqali bartaraf etildi:

Muammo 1: Ba'zi o'quvchilar videolarni ko'rmasdan darsga kelishdi.

Yechim 1: Videolarning turli bo'limlarida kalit so'zlar qo'llanildi va sinfda o'quvchilardan bu so'zlarni aytish so'raldi.

Muammo 2: Talabalar videoroliklarning kechikishidan shikoyat qilishdi.

Yechim 2: Videolar dars soatidan kamida to'rt kun oldin mahsus saytga joylashtirildi.

Muammo 3: Talabalar videolarning uzunligidan shikoyat qilishdi.

www.wordlyknowledge.uz Volume: 2, Issue: 2, 2023

Yechim 3: 15 daqiqalik videolar tayyorlandi.

Kuzgi semestr yakunida ishtirokchilar fikrini o‘rganish maqsadida quyidagi tadqiqot savoli berildi: “O’qish va yozish” darslarida videoma’ruzalardan foydalanishning afzalliklari nimada? 30 nafar ishtirokchidan 25 nafari tadqiqot savoliga javob berdi. Savol ataylab shunday berilgan, chunki talabalarga teskari o'qitish modeli haqida hech qanday ma'lumot berilmagan. Javoblarni olish uchun “Google classroom” dasturidan foydalanildi.

Natijalar va munozara: Ingliz tili yo’nalishida tahsil olayotgan talabalarining teskari sinflar haqidagi tasavvurlari

Ishtirokchilar o'z tezligida o'rganish, yuqori darajadagi talabalarning darsga tayyorgarligi, dars vaqtida amaliy mashg’ulotlar uchun vaqtning ko’pligi va darsda faol qatnashish imkoniyatining ko’payganligi kabi afzaaliklar borligini ko’rsatib berishdi. Har bir kategoriyadagi afzalliklarni ko’rsatib berish maqsadida quyida misollar keltirib o’tiladi.

O'z tezligida o'rganish:

Ba'zi talabalar videolarni o'z tezligida tomosha qilishning afzalliklarini tushuntirdilar:

- Bu videolar bizga uni qayta-qayta tomosha qilish imkoniyatini beradi. (9- ishtirokchi)
- Agar ba'zi fikrlarni tushunmasam, ularni qayta-qayta ko'rishim mumkin. (19-ishtirokchi)
- Agar biror narsani tushunmasangiz ham, uni darsdan keyin ko'rishingiz mumkin. Bu haqiqatan ham foydali imkoniyat. (Ishtirokchi 21)
- Biror narsani tushunmasam, videoni to'xtatib, yana ko’raman. Tushunmaguncha videoni tomosha qilaman. (Ishtirokchi 25)
- Videolarning yana bir afzalligi shundaki, dars vaqtlaridan farqli o'laroq, biz videoni kerak bo'lganda takrorlashimiz va videoni qayta-qayta ko'rish orqali o'tkazib yuborgan ma'lumotlarimizni olishimiz mumkin. (Ishtirokchi 7)
- Bundan tashqari, videolar juda muhim, chunki biz uni xohlagan vaqtda to'xtata olamiz va buni qayta-qayta ko’rish orqali mavzularni osongina tushunishimiz mumkin. (Ishtirokchi 16)

Ishtirokchilarning fikr-mulohazalari teskari sinf xonasida videoma'ruzalardan foydalanilganda shaxsga yo’naltirilgan ta’limni qo’llab quvvatlaganligini ko’rsatdi ya’ni video darsliklar talabaga ularni o’zi istagan paytda va qayta qayta ko’rish imkonini beradi. Bundan tashqari, ma'ruza videolariga qo'shimcha ravishda berilgan turli xil materiallar teskari sinf talabalarining yakka tartibdagi rivojlanishlariga ham hissa qo’shishi mumkin. (Strayer, 2007). Thyagharajan va Nayak (2007), “Shaxsga yondoshuv usuli ta’lim tajribasini yaxshilashning asosiy shartidir” deb ta’kidlagan. (829-bet). Boshqa tadqiqotchilarning ta'kidlashicha, kompyuter texnologiyalaridan foydalanish an'anaviy o'qitishdan ustundir, chunki "kompyuter talabalarni individual tartibda nazorat qila oladi; printsipial jihatdan, hech bo'lmaganda, ta'limni talabaning alohida ehtiyojlariga moslashtirish maqsadga muvofiqdir" (Mazur, 1991, 38-bet).

Talabalarni oldindan tayyorlash:

Darsga oldindan tayyorgarlik ko'rib kelgan ishtirokchilarning fikrlari quyidagicha bo’ldi:

- Oldindan yozib olingan videolar menga ijobiy ta'sir qiladi, chunki ular tufayli men darsga tayyor bo’lib kelaman. (Ishtirokchi 10)

www.wordlyknowledge.uz Volume: 2, Issue: 2, 2023

- Ushbu videolar orqali biz keyingi bo'lim mavzusi haqida ma'lumot olishimiz mumkin, shuning uchun keyingi darsda nima haqida gaplashishimizni oldindan bilib olamiz. (Ishtirokchi 15)
- Ularning ijobiy ta'siri shubhasiz, chunki ular bizni ko'proq o'ylashga, mavzuni tahlil qilishga va bizni oldindan tayyorgarlik ko'rishga majbur qiladi. (Ishtirokchi 1)
- Menimcha, darsdan oldin bizga yuborilgan videolardan foydalanish haqiqatan ham foydali, chunki biz navbatdagi darslar haqida oldindan tasavvurga ega bo'lamiz. (Ishtirokchi 11)

Talabalarni oldindan tayyorlash darslar mazmunini tushunishni yaxshilaydi. Aylantirilgan sinf xonalari bilan talabalar ko'proq bilim bilan sinfga kelishadi va ularning darsda ishtiroki ortadi (Bergmann va Sams, 2012). Ushbu mulohazalarga asoslanadigan bo'lsak, videolar oldindan tayyorgarlik ko'rish uchun foydali bo'ladi deb ayta olamiz.

Dars vaqtining qisqaligini yengish:

Talabalar dars vaqtining qisqaligini yengib o'tish haqida ham fikr bildirishdi:

- Ba'zi videolarni tomosha qilish yoki keyingi dars mavzusi haqida biror narsa o'qish ma'lumotni yaxshiroq tushunish uchun juda foydali, chunki til o'rganish uchun dars vaqti etarli emas. (Ishtirokchi 7)
- Men tilni o'rganish uchun tilda tajriba kerakligiga qat'iy ishonaman. Men aytmoqchi bo'lgan narsa shu ediki, dars vaqti ingliz tilini o'rganish uchun etarli emas. (Ishtirokchi 2)
- Darslar faqat sinfda o'tkazilmasligi foydalidir. (Ishtirokchi 20)

An'anaviy darslar sinf soatlari bilan cheklangan, lekin texnologiyalardan foydalanilganda , "talabalar va o'qituvchilar bir vaqtning o'zida bir xonada bo'lishlari kerak bo'lgan vaqt va makon cheklovlaridan xalos bo'lishlari mumkin" (Althaus, 1997; Bernard, 1997, Fung & Ledesma, 2005 yil, 48-bet). Javoblardan ko'rinib turibdiki, teskari sinf talabalarning sinf vaqtida ta'lim olish jarayonidagi vaqt va makon masalalaridagi kamchiliklarni kamaytirishga yordam beradi.

Talabalar faolligini oshirish:

Ishtirokchilar darsdagi ishtirokni oshirish haqida bir nechta fikrlarni bildirdilar:

- Videolarni muntazam ko'rib tursak, darsda avvalgidan ko'ra ko'proq qatnashish imkoniga ega bo'lamiz. (Ishtirokchi 4)
- Mavzuni bilsak va u haqida biror narsa o'rgansak, biz darsga ko'proq qatnashamiz. (Ishtirokchi 8)
- Mavzudan oldindan xabardor bo'lish yaxshi. Biz kichik bir jumla bo'lsa ham, sinfda nimanidir aytib bera olamiz.(Ishtirokchi 11)

Ushbu turkumdagi javoblar teskari sinf talabalarning darsdagi ishtirokiga qanchalik hissa qo'shganligini aniqladi. O‘zgartirilgan sinf o‘quvchilarni faolroq bo‘lishga undadi. Darsga kelishidan oldin o‘quvchilar videoroliklarga oldindan tayyorgarlik ko‘rganligi, o‘quvchilarning darsdagi faolligini oshirishga yordam berdi. Flipped classroom o'quvchilarning darsda ishtirokini orttiradi chunki sinfdan tashqarida o'rganilgan maruzalar, talabalarga sinfda o'tkaziladigan munozara va amaliy mashqlarda faol qatnashishlariga imkon beradi (Tucker, 2012).

Flipped Classroom metodining implementatsiyasi

www.wordlyknowledge.uz Volume: 2, Issue: 2, 2023

Adabiyotlarda flipped classroom uchun ko’plab modellar taqdim etilgan, ya’ni yagona qabul qilingan model mavjud emas. Hatto teskari sinf uchun qancha usul mavjud bo’lsa shuncha tadqiqotchilar ham bor. Odatda o'girilgan sinf atamasi har qanday oldindan tayyorlangan video darslikdan foydalanilgan dars uchun ishlatiladi. Biroq, aylantirilgan sinfdagi sehr bu sinf vaqtining yangi metodlarini tayyorlanadigan videolar bilan integratsiyalashdir. Bundan tashqari, oldindan yozib olingan videolar texnologiyaning boshqa elementlari bilan bir qatorda sinfdagi mashg'ulotlar bilan birlashtirilishi kerak. Aks holda, dars vaqti samarasiz va vaqtni bekor sarflash bo’lib qoladi. Teskari sinfda o'qitish sinfda ham, undan tashqarida ham turli xil vositalar orqali amalga oshirilishi kerak degan asosiy g'oya mavjud.

Teskari sinfni ikkita o'quv muhitiga ajratish mumkin: sinfdan tashqarida va sinf ichida. Ushbu model samarali bo'lishi uchun ikkala tomon ham mukammal rejalashtirilgan bo'lishi kerak. O'qituvchilar birinchi bosqichda ikki muhitda ham nimalar sodir bo'lishini batafsil rejalashtirishlari lozim. Keyingi bosqichda esa talabalarga mos keladigan mashqlarni tanlash muhimdir. Mashqlar turli o’rganish uslublarini qamrab olgan bo’lishi lozim. Bunday yondashuv turli xil ta'lim uslublariga ega bo'lgan talabalar uchun boy ta'lim imkoniyatlarini berishi mumkin. Uchinchi qadam esa, ikkala muhitda sodir bo'ladigan vazifalar va faoliyatni qanday umumlashtirishni aniqlashdir. Bu bosqich ayniqsa muhim, chunki teskari sinf xonasi aralash yondashuv bo'lishi uchun mo'ljallangan. Shuning uchun qismlarni alohida rejalashtirish yoki amalga oshirish mumkin emas. To'rtinchi qadam - barcha faoliyatni tashkiliy tarzda taqdim etgan holda, ommobop va oson foydalaniladigan internet saytini tanlash va ulardan talabalarning foydalana olish imkoniyatlarini tashkil etishdan iborat.

Aylantirilgan sinfda videolar darsdan oldin yozib olinadi va Internet orqali talabalarga yuboriladi. Shunchaki yozib olingan ma'ruzalar o'rniga, bu videolarda animatsiyalar, viktorinalar yoki talabalarni qiziqtiradigan boshqa elementlar bo'lishi kerak. Monoton videolar ularni passiv o'quvchilarga aylantiradi. Videolar Padlet, Voxopop va Jogtheweb kabi Web 2.0 vositalari tomonidan qo'llab-quvvatlanishi kerak. Teskari ta’limni sifatli tashkil etishda va nazorat qilishda ta'limni boshqarish tizimi (LMS)ni joriy etish yordam beradi. Ko'pgina LMSlarda Internetda bepul, foydalanish oson saytlar mavjud (masalan, www.engrade.com, www.schoology.com, yoki www.edmodo.com), uyushgan teskari sinfni tashkil qilish uchun juda mos keladi. LMS yordamida o'qituvchilar videolar, tadbirlar va topshiriqlarni yuborishlari mumkin; talabalar bilan aloqa qilish; topshiriqlarni tekshirish va baholash; va boshqa manbalarga havola. Ushbu o'quv muhiti haftada 7 kun, kuniga 24 soat ochiq va foydalanish mumkin. O'zgartirilgan sinfning yana bir asosiy g'oyasi o'qituvchilar, talabalar va materiallar o'rtasida uzluksiz aloqani ta'minlashdir, bunga faqat LMS orqali erishish mumkin.

Asosiy xulosalar: Teskari sinf - aralash ta'limning bir turi hisoblanadi. Nazariya yangi emas, lekin bu atama yaqinda paydo bo’ldi. Umuman olganda, teskari sinf modeli talabalarga ta’lim olishlari uchun ko’proq imkoniyatlar yaratishga yordam beradi. Flipped classroom metodidan foydalangan o’qituvchilar darslarni mazmunli va foydali tashkil eta oladilar chunki yangi mavzuni tushuntirish uchun ketadigan vaqtlarini sinfda turli mashqlar, munozaralar va turli amaliy topshiriqlarni o’tkazishga sarflaydilar. Xulosa qilib aytadigan bo’lsak flipped classroomning imkoniyatlari quyidagilardan iboratdir:

Dars vaqtidan unumli foydalanish imkoniyatlari

Shaxsga yo’naltirilgan ta’lim imkoniyatlari

Talabaga yondoshgan ta’lim imkoniyatlari

Talaba va o’qituvchi o’rtasidagi uzluksiz aloqa

www.wordlyknowledge.uz Volume: 2, Issue: 2, 2023

Talabalarni rag’batlantirishning ortish

Adabiyotlarda teskari ta'limning ba'zi kamchiliklari aniqlangan. Biroq, tadqiqotchi va til o'qituvchisi sifatida men ishonamanki, texnik masalalardagi kamchiliklarni hisobga olmaganda, teskari ta'lim modelining muvaffaqiyati o'qituvchining uni qo'llashiga bog'liq. Yuqorida aytib o'tilgan imkoniyatlarga erishish uchun o’qituvchilar teskari ta’lim haqida nazariyalarni yaxshi tushunishlari lozim. Teskari sinflarda faqat video tayyorlab jo’natish emas balki sinfda maruzadan bo’shagan vaqt uchun sifatli va qiziqarli mashqlar tayyorlash va LMS va boshqa Web 2.0 vositalaridan foydalanish orqali talabalar bilan doimiy aloqada bo'lish ham muhimdir.

Ushbu modelda o'qituvchining vazifasi o’quvchilarga yo’lboshchilik qilishdan iborat. Shuning uchun, flip modelidagi o'qituvchiga ko’zlangan natijalarga erishishda eng muhim element sifatida qaraladi. Darhaqiqat, "... til o'qitishda texnologiyadan muvaffaqiyatli foydalanishning kaliti apparat yoki dasturiy ta'minotda emas, balki "inson ta'minotida" - o’qituvchilar sifatida insoniy qolbilyatimiz samarali ta'lim faoliyatini rejalashtirish, loyihalash va amalga oshirishdir." (Warschauer va Meskill, 2000, p. 316) va “texnologiyani til o'rgatish va o'rganishda qo’llash faqat malakali o'qituvchilar qo'lida samarali va foydali bo'lishi mumkin” (Basal va Aytan, 2014, Xulosa bo'limi, para.1). Shu bois aniq aytish mumkinki, ta’limda qanday model yoki texnologiyalar qo‘llanilmasin, ko‘zlangan natijalarga faqat inson omili, ya’ni o‘qituvchining kuchi bilan erishiladi. Bu holat flip modelida ham mavjud.

O'zgartirilgan sinf ingliz tili o'qituvchilari uchun ko'p foyda keltirishi mumkin, jumladan, talabalar ingliz tilini ona tili sifatida foydalanuvchilarning haqiqiy muloqotlarini korib tinglash imkoniyatlaridan foydalanishadi. Ingliz tili o‘qituvchilari teskari ta’lim modelidan foydalanishga qulay bo‘lgan, til o’rgatishning samaradorligini oshiruvchi, yangi va moslashtirilgan usullarini ishlab chiqishlari mumkin. Flip modelni tub mohiyatiga ko'ra o'zgartirib bo'lmaydi, ammo modelni amalga oshiruvchi o'qituvchi uni o'quvchilarning ehtiyojlari va qiziqishlari, dars mazmuni va sinfning o'zgaruvchan dinamikasi asosida o'zgartirishi mumkin.

O'z sinflarini teskari sinfga aylantirishni xohlovchi ingliz tili o'qituvchilari uchun bu erda bir nechta amaliy va qimmatli takliflar mavjud:

Talabalaringizning o'rganish uslublarini hisobga oling.

Asosiy texnologik vositalardan foydalanishni o'rganing.

Sinf ichida ham, tashqarisida ham nima qilish kerakligini batafsil rejalashtiring.

Talabalarning o'rganish uslublaridan kelib chiqqan holda tegishli faoliyatni tanlang.

Barcha talabalarni jalb qilish uchun turli xil tadbirlardan foydalaning.

Tegishli Web 2.0 vositalarini qo'shing.

Sinf ichidagi va tashqarisidagi faoliyatni birlashtirish uchun LMS (ta'limni boshqarish tizimi) dan foydalaning.

Foydalanilgan adabiyotlar ro’yxati:

1) Basal, A.,& Aytan T. (2014). Using Web 2.0 Tools in English Language Teaching. International Conference ICT for Language Learning. 7th Edition Pixel. Italy. Retrieved from:

http://conference.pixel-online.net/ICT4LL/files/ict4ll/ed0007/FP/1314-ICL807-FP ICT4LL7.pdf.

www.wordlyknowledge.uz Volume: 2, Issue: 2, 2023

2) Brooks, J. G. (2002). Schooling for life: Reclaiming the essence of learning. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development (ASCD).

5) Day, J., & Foley, J. (2006). Evaluating web lectures: A case study from HCI. Paper presented at the Conference on Human Factors in Computing Systems, Montreal, Quebec, Canada. Retrieved from http://dl.acm.org/citation.cfm?doid=1125451.1125493

6) Enfield, J. (2013). Looking at the impact of the flipped classroom model of instruction on undergraduate multimedia students at CSUN. Techtrends, 57(6), 14-27.

7) Hamdan, N., McKnight, P., McKnight, K., Arfstrom, K. M., & Flipped Learning Network,. (2013). The flipped learning model: A white paper based on the literature review titled A review of flipped learning.

8) Holsti, O. R., "Content Analysis," in Gardner Lindzey and E. Aronson, eds., Handbook of Social Psychology, Vol 2 . Reading, MA: Addison-Wesley, 1968

9) Jonassen, D. & Reeves, T. (1996). Learning with technology: Using computers as cognitive tools. In D. H.Jonassen (Ed.), Handbook of research on educational communications and technology (pp. 693-719). New York:Macmillan.

10) Lage, M. J., Platt, G. J., & Treglia, M. (2000). Inverting the classroom: A gateway to creating an inclusive learning environment. The Journal of Economic Education, 31(1), 30–43. Retrieved from http://www.jstor.org/stable/1183338

11) Mazur, E. (1991). Can we teach computers to teach? Computers in Physics, 5(1), 31–38. Retrieved from http://mazur.harvard.edu/sentFiles/Mazur_256459.pdf

12) Rajesh, M. (2015). Revolution in communication technologies: impact on distance education. Turkish Online Journal of Distance Education-TOJDE, 16(1), 62-88.

13) Strayer, J. (2007). The effects of the classroom flip on the learning environment: A comparison of learning activity in a traditional classroom and a flip classroom that used an intelligent tutoring system. (Doctoral dissertation). Retrieved from https://etd.ohiolink.edu/

14) Thyagharajan, K. K., & Nayak, R. (2007). Adaptive content creation for personalized elearning using web services. Journal of Applied Sciences Research, 3(9), 828-836.

15) Tucker, B. (2012). The flipped classroom. EducationNext, 12(1), 82–83. Retrieved from http://educationnext.org/the-flipped-classroom/

16) Warschauer, M., & Meskill, C. (2000). Technology and second language learning. In J. Rosenthal (Ed.), Handbook of undergraduate second language education (pp. 303-318).